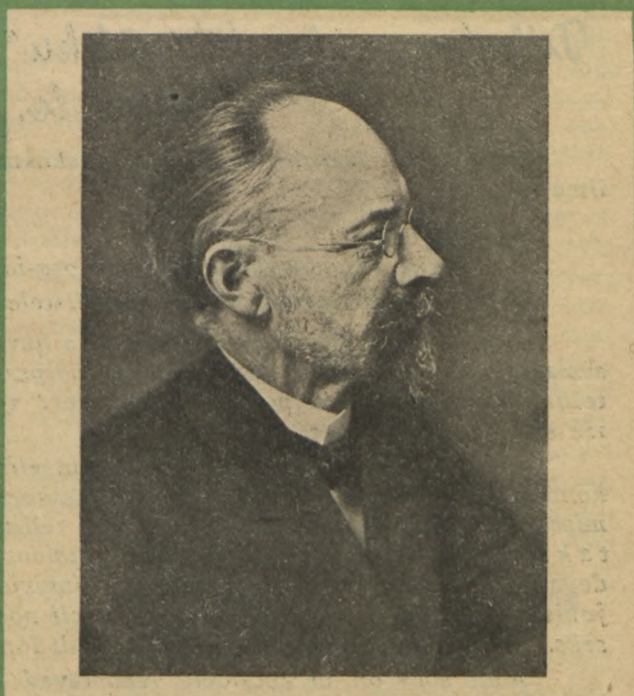

KOVADIK

No 1   Jaanuar   1938

Kaanel: V. Reimani näopilt.

S I S U:

- A. Elango. Kas alkoholivaba või alkoholivastane kasvatus.
Juhan Tork. Villem Reiman ja eesti karskusmõte.
Dir. V. Tubin. Koosolekute juhatamisest.
Prof. A. Oras. August Sanga luule.
A. Sang. Kaks luuletust.
F. W. Foerster. Noorsugu — alkohol — karakter.
Mõningaid katseid alkoholiga.
Noorsooliikumise tänapäev.
E. N. Karskusliidu teateid.
Üleskutse noorsoo org-idele 2. üler. karskusnädalaks.
Juhiseid noorsoo org-idele üler. karskusnädalast osavõtuks.

Tähelepanuks „Kevadiku“ käesoleva nr-i sarijatele.

„Kevadiku“ käesolev nr. ilmub karskusnädala erin-rina ja saadetakse ilma tellimata

- a) kõigile koolidele;
- b) kõigile teadaolevatele noorsoo org-idele;
- c) koolide inspektoritele ja kutselistele noorsootegelastele.

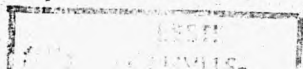
Loodetavasti äratab ta neis seevõrra huvi, et vähemalt osa neist kogu aastakäigu endale tellib. Seda on kõige hõlpsam teha sel teel, et saadetakse tellimishind — 50 senti postmarkides „Kev.“ toimetusele (osa eks. on ümbrik selleks juurde lisatud).

Et koole, koolide inspektoreid ja kutselisi noorsootegelasi meie tööga kontaktis hoida, saadame HM Noorsoo Osakonna soovil ja toetusel ka järgmised n-rid neile kätte, ilma et see neid tellimisraha tasumisele kohustaks. „Kevadik“ on kujunemas organisatsioonidevaheliseks vaimsete huvidega noorte ja eriti noorsoo juhtide ajakirjaks, sisaldades järjekindlalt juhiseid noorsoo org-ide tööks ja materjali noortele vabaks enesearendamiseks. Eriti tahab ta pidada silmas algkooli lõpetanud noori ja nende org-e.

Meie soov on, et koolidele saadetakse eks. ei jääks kantseleidesse tolmuma, vaid ühel või teisel teel noortele kättesaadavaks muutuksid.

„Kevadiku“ toimetus.

„Kevadiku“ käesoleva n-riiga on kingituseks kõikidele koolidele kaasas koguteos „Aegade hääl — valimik mõtteavaldusi alkoholismi ja karskusküsimuse kohta“.

KEVADIK

Noorsoo enesekasvatuse, elureformi ja isetegevuse ajakiri

№ 1

XV aastakäik

26. jaan. 1938

A. ELANGO.

Kas alkoholivaba või alkoholivastane kasvatus.

Sageli kuuleme väidetavat, et kuna noorsugu oma hingelaadilt niikuinii on karske, siis on küllalt sellest, et ta saaks kasvada õhkkonnas ja ümbruses, kus ta alkoholiga kokku ei puutu. Kuna koolides alkoholi tarvitamine on keelatud, siis olla sellega karskuskasvatuse ideaal sajaprotsendiliselt teostatud.

Kuidas suhtuda neile väidetele?

On tõsi, et noorsugu ammutab oma elamused puhtamate allikatest, kui alkohol. Noorte meeled on alles nüri-nemata, ärakulumata. Neile on kogu maailm alles uus ja mõnigi sündmus, mis täiskasvanuile tundub tühisena, võib nende hinges vallandada kas sügavat rõõmu või sügavat kurbust. Kes on olnud reisidel, see teab, kuidas mõni uus ja omapärane maastik meid algul väga vaimustab; me võib olla arvame, et üldse midagi ilusamat enam maailmas olla ei võiks, kui see koht. Ent vaevalt oleme nädala või paari seal peatunud, kui meie selle maastiku vastu juba üsna ükskõikseks muutume ja vaheldust igatsema hakkame. See on harjumuse nüriv mõju, mis paljugogenud inimese muudab ükskõikseks, apaatseks, blaseerunuks, kuid teiselt poolt sunnib alata otsima vaheldust, mõjudes seega elu rikastavalt ja mitmekesistavalt. Nooruk, kes seisab alles elu väravas, ei tarvitse kurta selle hallusē üle ja vaheldust veinipudelist otsida. Ka säärastrasse rikkalikkusesse elamuste varakambritesse,

nagu kunst, kehaline tegevus, armastus avaneb üks noortele palju kergemini kui täiskasvanuile. See kõik õigustab tuntud hüüdsõna: noorus on joovastus viinata. Tõsi küll, esineb vahel ju noortegi elus hingelise pingeseisukordi, mis muud lahendust leidmata võivad otsida mahakäimist nn. hingeliste lühiühenduste näol (põhimõttel: Ah, kui juba mürgel, siis mürgel põhjalik!), kusjuures säärase lühiühenduse kõige tavalisemaks vormiks on eneseuimastamine alkoholiga. Ent neid pingeseisukordi esineb harva ja kaugeltki mitte kõigi noorte juures.

Sellegipärast pole noorsugu meie päevil alkoholihädaohu eest kaugeltki kaitstud. Kuigi noored ei tunne sise-mist tarvet alkoholi järgi, oleleb ometi rida väliseid ühiskondlikke asjaolusid, mis põhjustavad noorte varajasi kokkupuuteid joovastavate jookidega. Ma ei usu, et selleks otseselt koolis oleks kes teab kui palju võimalusi, sest meie õpetajaskond on kahtlemata kõige karskusmeelsem osa meie rahvast, kuid noorte kogemuste ring ei piirdu ju ainult kooliga. Kodus ja seltskondlikus elus, millega noortel on ju ka omajagu kokkupuuteid (viimasel ajal eriti noorsoo org-ide kaudu), valitsevad sageli hoopis teistsugused põhimõtted kui koolis. Siin lohkavad joomakombed, joomasundus ja vääreSKUJU veel võrdlemisi piiramatult ja kisuivad pealekasvava põlvkonna järk-järgult alko-

holi mõjupiirkonda. Noorsugu oma ebakindlate seisukohtadega ja alles kujunevate vaadetega allub palju kergemini joomakommete ja seltskondliku joomasunduse mõjule kui täiskasvanu. Kui täiskasvanu keeldumist tervisjoogist enam-vähem respektieritakse, siis käiakse noorukile harilikult nii kaua peale, kuni ta järele annab. Alkoholitarvitaja tunneb oma käitumise pahelisust ja kannatab selle tagajärjel alaväärsustunde all. Et sellest vabaneda, teeb ta kõik võimaliku, et teisigi tõmmata samale tasemele. Kes on viibinud joomaseltskonnas, see teab, kuidas kaine isiku juuresolek joojaid tugevasti häirib ja nende naudingut segab. Kui ei lähe korda teist enda tasemele tõmmata, siis teeseldakse üleolekut karsketest, püütakse neid alavääristada ja koomilises valguses paista lasta (põhimõttel: ma ei tahagi neid viinamarju, nad on hapud)).¹⁾

Mis puutub juhtivate ja silmapaistvate isikute eeskujusse, siis on selle mõju noortele väga suur. Noore inimese mõtlemine ei ole arenenud veel nii kaugele, et ta suudaks väärtusi hinnata nende eneste seisukohalt, vaid ta vaatab kõigepealt, millised on nende väärtuste kandjad ja kuulutajad. Tema kujunemist juhivad mitte niivõrd teoreetilised põhjendused, kui isiklik eeskuju. Kus seltskonnas tooniandvad isikud, kes ju kõigepealt silma paistavad, alkoholisõbralikult käituvad, seal kaldub noorsugugi toimima samuti.

Joomakombed, mis kohati kujunevad seltskondlikuks joomasunduseks, ning vääreeskuju on meie kodudes ja seltskondlikus elus väga levinud. Ko-

¹⁾ Sääraste ressentiment-tunnete kohta leidub väga huvitavaid näiteid ja seletusi prof. E. Kaila teoses „Mis on „vaim“?“ (Elav Teadus nr. 46).

hati on olukord isegi säärane, et kool ja õpetaja oma karskusmeelsusega on otsekui „valged varesed“ siit ilma vägevate pilke all. Noor inimene seisab säärases olukorras kaunis raskete katsumuste ees. Et talle lapsena kodus ja koolis alkoholi ei antud, see asjaolu on üsna nõrgaks kaitseks alkoholikultuuri pealetungi vastu. Rohkem aitab juba see, kui temas on kasvatatud teadlikku alkoholi vastast meelsust. Siis ta oskab ise võtta seisukohta niihästi eeskuju kui ka joomakommete suhtes ja hoiduda säärasest seltskonnast, kus teda jooma sunnitakse. Veel parem on, kui nooruk on organiseeritud mõnda karskusringi: ringi astumisel antud lubadus ja liikmete vastastikune toetus on talle tõhusaks kaitseks rasketelgi tundidel, kui ta karskusveendumus võib olla ähvardab murduda alkoholisõbraliku ümbruse surve all.

Nii näeme, et teadliku karskusmeelsuse kasvatamine ja süvendamine noorsoos on hädavajalik, ka seal, kus ta küll niikuinii elab alkoholivabas õhkkonnas. Ta ei jää sellesse õhkkonda kogu eluks ja kui teda aegsasti pole hoiatatud ja kindlaks kasvatatud pärastise elu kiusatuste vastu, siis ta allub neile kergesti. Ka noorsoo karskusringidel ja lootusringidel on vastutusrikas ülesanne täita. Neid ei saa asendada teiste org-idega, mis võib olla küll ka keelavad oma liikmeil joovastavate jookide tarvitamise ja teotsevad alkoholivabas õhkkonnas, kuid ei pane küllaldast rõhku alkoholi vastase meelsuse süvendamisele ja liikmete vastastikusele toetamisele karskusveendumuse kaitsmisel.

Miks mina veini ei joo? — Ma mõistan oma ajuga paremat ette võtta, kui et seda mürgistada.
Thomas A. Edison.

Joob ürginimene esimest korda veini, siis teeb ta kindlasti mõru näo ja peab seda halvaks. Isegi meie ei harju vägijookidega, kui oleme kahekümnenda eluaastani neist hoidunud. Oleksime kõik karsked, kui meile poleks noores eas antud veini.

J. J. Rousseau.
„Émile“, 2. raamat.

Villem Reiman ja eesti karskusmõte.*)

Loodetakse kodumaa pinnast leida rauamaaki. Teemantpuur tungivat järjest sügavamale emakese maa südamesse. Kas leitakse maaki? Kas saadakse valmistada eesti terast?

Kes Villem Reimani tundis, see ei kahtle, et eesti rahvas on suuteline andma enesest puhtamat terast — mehi, kes ei paendu raskemagi surve all.

Villem Reiman sündis 9. III 1861 Suure Kõpu vallas. Tema isa Tõnis, Pauna talu rentnik, ei olevat kunagi ostnud pudelit õlut ega ka suitsetanud. Argipäeviti rassinud ta ööd-päevad tööd teha, pühapäeviti käinud kirikus ja vennaste koguduse palvemajas — 20 versta edasi-tagasi jala. Suri 88 aastasena.

Tänu isa töökusele ja kokkuhoiule võis Villem käia Viljandi alg- ja kreiskoolis, siis Pärnu gümnaasiumis ja lõpuks Tartu ülikoolis. Juba koolipingil elab ta rahva muredega kaasa: „Ja ma ei mäleta lapse- ja nooreea ajast kibedamat, lõikavamatu valu, kui seda, mis „Eesti Postimehe“ lühike sõnum 1878 minu südamele lõi, et J. Hurt ja C. R. Jakobson lahku ja tülisse olevat läinud. Ma pidasin mõlematest lugu ja nende vaheline tüli näis mulle raskeim õnnetus olevat, mis kodumaad ja rahvast võis tabada.“ Edasi loeme V. R-i kirjutistest: „Pärnu gümnaasiumis oli kahes ülemas klassis kooliülemuse teades ja loaga täielikud korporatsioonid Tartu ülikooli eeskujul sisse seatud. Et mina nende „Bierstaatide“ liikmeks ei astunud, siis pandi mind juba sekundas vande alla ja aastad otsa ei kõnelenud kaasõpilased minuga sõnakest.“ „Koolipingil nihkusid naabrid nagu pidalitõbise eest eemale. Kooliõpetajad murdsid omalt poolt pead (saksastamiseks. J. T.). Mis koolis ei suudetud, seda jätkati kodu-

ses pealekäämises. Eesti rahvas on surmale määratud. Kes seob oma saatuse surnu külge? — Mis sel ajal noore inimese pea püsti ja selja sirge hoidis, oli tuli, mis tungiast välja õukus, mida Kalevipoeg Sädemete saarelt selleaegsesse küüma maailma oli toonud. — Ma tulin Tartu ülikooli. Eestlasi leidis küllalt, aga eesti, kes eestlased tahtsid olla, sai vaevaga 8 meest kokku, kes Eesti Üliõpilaste Seltsi põhikirjale julgesid alla kirjutada. Igamees neist 8 oli oma meelest midagi iseäralist, midagi kanget värki, kes tolle aja vägevatega ja valitsejatega rinnutsi kokku läksid.“

E. Ü. Seltsi rahvuslikul vaimul oli suur mõju V. R-ile ja vastupidi. Teisel üliõpilasaastal (1883) peab V. R. seal oma esimese kõne (priiuse aastapäeval): Ihuvabadus on käes, aga orjavaimu ja muud halbu omadusi on veel palju eestlaste seas. „Kallid suguvennad! Jätkem kõik maha, mis meid lahutab, olgem kui vennad ühe tõise vasta. Tundkem elavalt ja tunnistagem teuga üles, et meie ühe rahva liikmed oleme, ühe suguema lapsed, ühe kodumaa pojad.“ Selle kõne puhul leidub ka V. R-i karakteristik: „Temal oli seda hingetuld, mida on vähestel, seda võimet nii kõnelda ja kirjutada, et see hakkab teisesse kinni.“ (J. Tischler.)

Et V. R. ei ole loomult „rahuapostel“, vaid igavene, väsimatu võitleja, ilmneb selgesti juba E. Ü. S-i 1886. a. semestrikroonikas: „Raksa kalju rusikaga! Mis siis? Kui iial näed, mis halb ja autu, kui iganes sulle silma puutub, mis kahjuks sinule, komistamise kaljuks su vennale: raksa rusikaga! Kus iial veel olemas pärispõlve rumalust ja orjuse riismeid: raksa rusikaga! Kus iial julgeb pääd tõsta meie rahva vaenlane: umbusaldus ja viha vaen vendade vahel, kus iial maad ähvardab võtta meie ühenduse keskel

*) Lugeja tähelepanu olgu juhitud raamatutele: 1. A. Palm. Villem Reiman. Saavutusrohke rahvuslik võitleja. E. K. Selts, 1937. (Sellest raamatust olen võtnud tsitaate. J. T.) 2. F. Toomus. Villem Reiman. Eesti kriitilise rahvusluse isa. „Kooli-Kooperatiiv“, 1935. (Eesti Rahvuslikud Suurmehed I.)

leigus ja külmus: raksa rusikaga! Kus iial kalju rünkaid veeretatakse su rahva edenemise takistamiseks, tõk-keid tehakse su vendade mahasurumiseks: raksa säääl rusikaga!“

Ülikool lõpetatud (1887), proovi-aasta Peterburis J. Hurda juures peetud, pääseb V. R. (1889) abiõpetajaks, siis vaevu pastoriks Kolga Jaani, kus töötab surmani (1917).

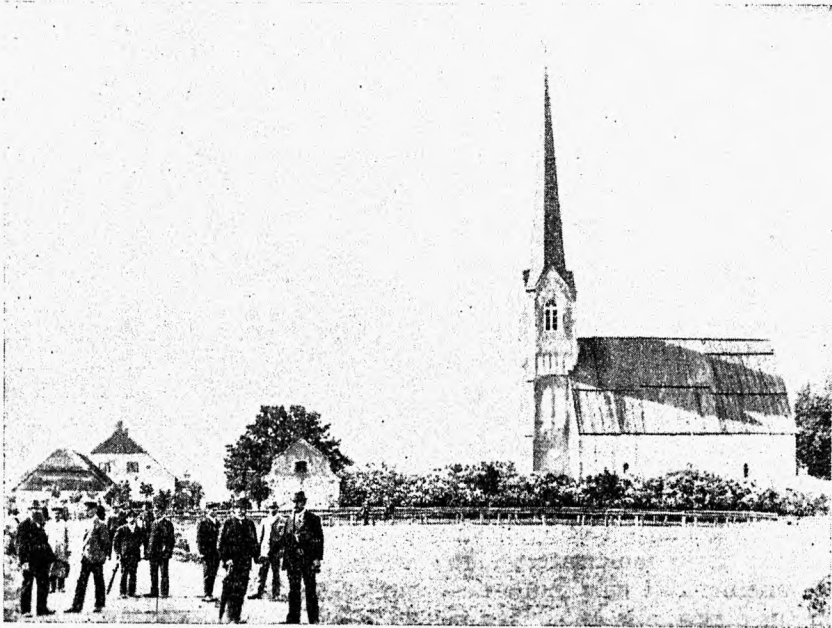
Millest koosneb V. Reimani elutöö?

Ta on meie esimesi haritlasi, kes paneb koduse keelena maksma eesti keele. Ta on arvuka perekonna isa.

anda. Niisugusel korral ei aidanud omaste palved ja nõuded, et ta enast hoiaks; mis ta korra oma kohuseks pidas, seda ta tegi „kas olgu ilm täis kuradid“. Raudne tahtmine hoidis teda püsti“ (Helmi Reiman).

Ta on julge usuliste veenete eest võitleja. Õigetuskü pruudi laulata-mise eest mõistetakse ta ametist lahti ja 8 kuuks vangi, kuid amnesteeritakse. Oma julgete kirjutiste pärast ähvardab teda vallandamise oht Balti kirikuülemustelt.

Ta on oma kihelkonna hariduselu (kihelkonnakool, segakoor, raamatu-

Kolga-Jaani kirik 1897. a. paiku. Esiplaanil kohalikke tegelasi.

Ta on laialdase kirikla majapidamise hoolas juhataja. Ta on kohusetruu hingekarjane. „Ma usun, et mul südant on vaeste inimeste jaoks ja silma karjivatele hädadele“ (V. R.). „Kohusetunne, vastupanemata kategooriline imperatiiv on V. Reimani elu ja elujõu mõistmise võti ja saladus ühtlasi. See andis talle otse üliinimliku jõu. Olen näinud, kuidas ta kanges valus sängis vingerdades hoigamise lämmatas, riide ajas, saani istus ja ihuüksi pimenevasse talveõhtusse sõitis, et kuskil paarikümne versta taga mõnele surijale viimast Jumala armu

kogu, karskusselts) juht ja majanduselu (Põllum. S., Piimaühisus) ergutaja.

Kogu Eesti rahvale on aga Villem Reiman palju enam. Ta on paari aastakümne jooksul kogu eesti rahvusliku elu kesksemaid, juhtivamaid suurmehi. Suure andumusega süveneb ta kõigisse rahvuspoliitika küsimustesse. Tema sulest ilmub teedrajavaid kirjutisi ajaloo, kultuuriloo, muinasteaduse j. t. aladelt. Reiman ei ole ainult teoreetiline meie elu ideoloogiliste suunitluste otsija. Rahvuspoliitiliste ürituste alal on ta algataja, ergutaja

ja tööle rakendaja, mitmel pool ka pidev juhtija.

„Nagu elus tulesäde, mis alaliselt liikvel; mis imelikul säräl ümbrust valgustab, kuhu ta puutub; mis oma kiirte jõul liikuma paneb inimlikes hinges sala jõudusid, kuhu need kiired aga ulatuvad; mis seletab ja puhastab, kuhu tema kuum aga päale kukub —“ (J. Tõnisson). Postimehe ülevõtmine Hermannilt, selleks tarvilikkude rahade hankimine, toimetuse tööle rakendamise on temale lähimaks südameasjaks. Reimani 1000-st kirjutisest on ilmunud Postimehes ca. 700. Ta on emakeelsete keskkoolide mõtte algatajaid ja nende teostamise toetajaid nii Tartus kui Viljandis. Väsimatult töötab ta kaasa E. Kirjanduse Seltsis (1907—1914 esimehena), Eesti Rahva Muuseumis j. m. Mõned read lubatagu veel pühendada V. Reimanile kui eesti karskusliikumise juhile.

E. Üliõp. Seltsis ei pääse Reiman täielikult mööda tol ajal üldisest õllejoomise traditsioonist. Kuna aga aastal 1887 Soome mõjul M. J. Eisen meil karskusküsimusest kirjutama hakkas ja a. 1889 Jüri Tilga alagatusel Toris esimene karskusselts „Täht“ asutati, siis on Reiman see, kes küsimusse pea süveneb ja juba a. 1890 Kolga-Jaani karskusseltsi „Eesmärgi“ asutab. Samal aastal ilmub Postimehes esimene V. R-i karskuskirjutis „Kas elutilk või Surnumeri?“

„Inimesel on janu elu ja rõõmu järele... Kõige hullem ja pöörasem on see õnne tee, mis viinaklaasi juure juhib... Vana ja noor, mees ja naine, ülem ja alam, kõik jookseb kui jõgi viinaklaasi, lendab nagu kärblane ämbliku võrku... Alkoholile anti uus nimi: „Aqua vitae“, see on elu vesi. Küll võis viinakurat hirvitada, sest tema tõsine nimi on: „Aqua mortis“, see on surnumeri... Ameerika minister Ewerett tunnistas, et kümne aasta jooksul Ühendud riikides viie miljardi rubla eest on joodud, et 300.000 inimest otsekohe viina läbi surid... Ja saja kurjategija seast ajab 80 viin vargile, roppusele, tapma. „Jah, ma olin viinast hull, et ma seda tegin.“ „Mine hullumajasse! Siin

leiad sa mitmed, kes elajateks alla on langenud. Mõni mõirgab nagu lõvi, teine kiunub nagu kass. Kes seda tegi? Eks mina, viin!“... Liivimaal joodakse aastas 35 miljoni kraadi piiritust. Iga hinge päale tuleb 2½ toopi piiritust, iga hing, olgu mees ehk naine, vana ehk laps, maksab aastas kõrtsile 6 rubla renti. Iga 300 hinge päale tuleb 1 kõrts... Lugeja, mis arvad? Kas elutilk või surnumeri?“

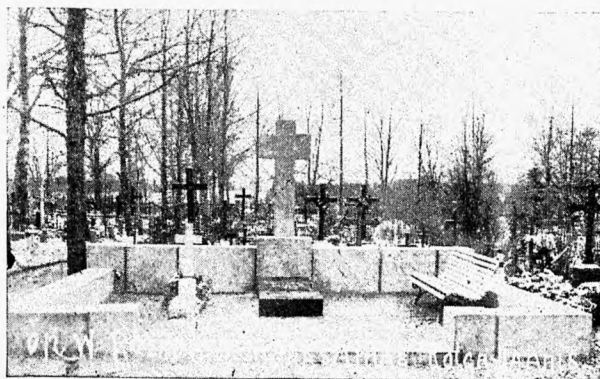
V. Reiman.

10 a. edasi. V Karskuskongress Viljandis 29. ja 30. I 1900. Saadikuid 22 seltsilt. Kesктоimkonna juhataja A. Grenzstein annab aru: 1) Kesктоimkond ei olevat enesele muretse nud seaduslikku põhikirja, sest tulevat isegi amelikud karskuskuratooriumid riigi poolt; 2) Kesктоimkond ei olevad annud juhatuskirju seltsidele kõrtside kinnipanemise palumiseks, sest kõrtsmikud oleksid võinud Kesктоimkonda ässitamises süüdistada.

Kongressil võidavad isetegevuse ja julge sирgjoonelisuse põhimõtted. Grenzstein lülitatakse välja. Kongressi juhatajaks valitakse Villem Reimann.

V. Reiman Karskuskesktoimkonna esimehena juhib meie karskusliikumist kuni oma surmani a. 1917. Tema lähemateks kaastöölisteks kujunevad siin J. Tõnisson, O. Kallas, P. Põld, J. Köpp jt. Viletsale tervisele ja 65-verstasele vahemaale vaatamata sõidab Reiman üsna sagedasti hobustega Kolga-Jaanist Tartu. Ta juhatab isiklikult kõiki karskuskongresse (peale IX-da), esineb neil sisukate, vaimustavate kõnedega, peab karskusosalal laialdast isiklikku kirjavahetust. Ta juhib „Eesti Karskusseltside Aastaraamatute“ ja „Karskuslehe“ toimetamist, avaldab rohkearvulisi karskussisulisi

likke motiive. Ta ei jäta tähele pane mata sotsiaalseid (vaesus, korteriolud), usulisi (kiriku kaastöö) ega ka pedagoogilisi momente (noorsoo kaitse alkoholi vastu, eeskuju tähtsus, joomakombed). Suure tähtsuse annab ta inimese vabale tahtmisele, otsustamisvõimele: on inimesel selge arusaamine joomise kahjust ja vankumata kindel tahe karske olla, siis suudab ta alkoholi kiusatusele vastu seista. Ometi jäävad Reimani karskusveenetes juhtivale kohale rahvuslikud motiivid: karskumõte on Eesti rahva elumõte.

V. Reimani haud.

kirjutisi neis toimetistes, „Sirvilaudades“ ja eriti „Postimehes“. Ta kavatseb kirjutada põhjaliku Eesti Karskusliikumise ajaloo, kuid varajane surm katkestab kavatsuse.

Meie parema karskusideoloogina on Reiman Eesti karskumõtte ajalukku kirjutanud kustutamata põhijooned. Ta paneb maksma meie karskusliikumises kompromissita täiskarskuse nõude. Oma kirjutistes kasutab ta teaduslike uurimuste saavutisi alkoholi füsioloogilisest mõjust, rõhutab seega ratsionalistlik-individualist-

Villem Reimani habras ja põdur keha paigutati maamulda 1917. a. kevadel. Tema tuline hing oli põlenud vaid 56 aastat, „lõkendanud pիրruna kahel otsal“. Eesti rahvas ja riik võlgneb palju oma suurele pojale. Nende vähenõudlikkude ridadega Villem Reimani suurt kuju tänapäeva noorsoo teadvusse tõstes, olen püüdnud vähendada võlga nende sädemete eest, mis minu rinda teed leidsid mu kujunemise aastail (1905—1914) Sinu kuju, silmade sära, tuliste sõnade ja kirjutiste kaudu, Sina Suur Tulesüütaja.

Inglismaa on pale-palet vastu kolme suure vaenlasega (Maailmasõja ajal): Saksamaaga, Austriaga ja joomisega. Kuid kõige suurem neist on joomine.
D. Lloyd George.

Kes tahab olla mees, kes mehe nime väärrib, peab võitlema lakkamatult nähtamatute vaenlaste vägedega: looduse mõrtsukalikkude jõududega, ebaselgete ihadega, tumedate mõtetega, mis tõukavad reetlikult meid alavääris-tama ja meid hävitama.
Romain Rolland.

Koosolekute juhatamisest.

Koosoleku ettevalmistamine.

Meie ajal on koosolekuil suur tähtsus. Paljud küsimused on sellised, mida ei saa otsustada üksikud isikud, vaid mille lahendamine kuulub suurema kogu kompetentsi. Sagedasti aga üksikud juhtivad tegelased ei taha ise lahendada keerulisemaid küsimusi, kuigi need kuuluvad nende võimkonda, vaid püüavad vastustust veeretada suuremale kogule. Nii tekib koosolekute rohkus, mis nõuab palju ajakulu, eriti siis, kui koosolekud tarbetult venivad pikale, kas sellepärast, et nad pole tarviliselt ettevalmistatud, või jälle, et koosoleku juhataja ei saa oma ülesandega hakkama. Et koosolekute tööd muuta viljakamaks ja ära hoida asjatut ajakulu, samuti aga ka võimalikke juhuslikke otsuseid, selleks tuleks järgmisi asjaolusid silmas pidada.

1. Iga küsimus, mis koosoleku päevakorda on võetud, tuleb enne koosolekut põhjalikult ette valmistada koosoleku kokkukutsuja poolt. Nii peab iga organisatsiooni esimees või keegi teine, kellele see ülesandeks tehtud, juhatuse koosolekul arutusele tulevad küsimused enne põhjalikult läbi kaaluma ja siis esinema kindlate seisukohtadega, mis koosolekul muidugi võivad tulla sõelumisele ja tarbekorral ka muutmisele. Eriti tarvilik on aga, et üldkoosolekule juhatuse ei ilmuks kunagi ilma, et ta oleks päevakorral olevate küsimuste kohta võtnud oma kindla seisukoha. Kui koosolekul hakatakse arutama ettevalmistamatuid küsimusi, siis pole ime, et koosolek venib pikale, sõnavõetud valguvad laiali ja, mis kõige pahem, otsused tehakse sageli juhuslikult.

2. Koosolekute töö ratsionaliseerimise mõttes on väga tähtis ka koosoleku juhataja isik, kes peab olema suuteline koosolekut valitsema ja asjaajamist juhtima minimaalse ajakulu ja maksimaalse tööviljakuse suunas.

Koosoleku juhataja peab olema:

- a. küllalt autoriteetne isik;
- b. tähelepanelik sõnasoovijate, arutusel olevast küsimusest kõrvalekaldumise jne. suhtes;
- c. kiire mõtlemise- ja otsustamisvõimega;

Soovitav on veel, et juhatajal oleks ka küllalt tugev hääl, mis on tähtis eriti suurematel ja elavamatel koosolekutel.

Koosolekud oma laadilt võivad olla väga mitmesugused: seltside üldkoosolekud, juhatuse koosolekud, rahva-koosolekud jne. Käesolevas kirjutises ma käsitlen peamiselt organisatsioonide, seltside koosolekuid, eriti üldkoosolekuid.

'Koosoleku kokkukutsumine.

Kokkukutsumise kord on harilikult ette nähtud põhikirjas. Koosoleku kutse peab sisaldama:

- a. koosoleku nimetust,
- b. koosoleku kohta ja aega,
- c. koosoleku päevakorda.

Kvoorumi kindlakstegemine.

On soovitav tarvitusele võtta eriline üldkoosolekute kvoorumiraamat, kuhu iga osavõtja oma nime sisse kirjutab koosolekule ilmudes. See võib olla päris harilik vihik, või ka suuremakaustaline, kuhu märgitakse järjekorras koosoleku nimetus, aeg ja koht. Sellele, n. ö. pealkirjale, järgnevad osavõtjate nimed. Selline kvoorumi raamat on otstarbekohasem, kui harilikult iga koosoleku jaoks eraldi tarvitatav leht, mida tavaliselt pikemat aega alal ei hoita. Kvoorumiraamat asugu nähtaval kohal, näit. koosoleku ruumi sissekäigu juures või jälle koosoleku ruumis, juhatuse laual. Enne koosoleku algust kokkukutsuja küsigu, kas kõik koosolijad on oma nime kannud kvoorumiraamatusse.

Noori lüürikuid.

PROF. ANTS ORAS.

August Sanga luule.

„Kevadiku“ eelmises numbris puudutasin lühidalt Betti Alveri saavutusi meie luule üldarengu seisukohalt. Kuid Alver ja Heiti Talvik, kelle looming mitmeti riivub, ei esinda siiski kogu meie nooremat põlve. On neist veel nooremaid, kellel on juba oma pale ja ilme ja kelle toodang ei sisenda üksnes lootusi, vaid ka juba respekti. August Sang, Kersti Merilaas, Bernhard Kangro kuuluvad meie nooremasse, kahekümne ja kahekümne viie aasta vahelisse põlve, kes juba on absorbeerinud mitte ainult Suitsu, Underi, Visnapuu, Semperi, vaid ka Talviku ja Alveri antud mõjustusi ning neid jõudnud omal viisil ümber töötada. Kuna „Palaviku“ ja „Tolmu ja tule“ autoris on paiguti midagi, mis meenutab fin du siècle'i, sümbolismi ja hilissümbolismi süngemaid jooni, pole järgneval generatsioonil sellest kuigi tunduvald jälgi. Neis on raskemeelsust, kuid see on nooruse varaste otsingute raskemeelsus, mis ei tähenda maailmavaadet, vaid pigemini valmimisaja käärivust. Neis on veel mõndagi udust, kuid on ilmseid tunnuseid, et sellele järgneb selgimine. Kuigi neil ei puudu oma kindel põhilaad, arenevad nad peagu iga luuletustesarjaga, mis nad „Loomingus“ avaldavad, ning nende arengufaase on põnev jälgida. Tundub, et suur osa meie luule tulevikust oleneb nendest.

Väga mõtlikuna mõjub August Sang. Senini on talt ilmunud üksainus luuletuskogu, iseloomustava pealkirjaga „Üks noormees otsib õnne“.

Koosoleku avamine.

Kui selgub, et põhikirjas ettenähtud kvoorum on koos, siis avab koosoleku kokkukutsuja koosoleku, nimetades organisatsiooni liikmete üldarvu ja koosolekule ilmunud liikmete arvu ja konstateerides, et vastava põhikirja paragrahvi põhjal koosolek on otsusevõimeline.

Päevakorra kinnitamine.

Selle järele koosoleku avaja esitab koosoleku päevakorra kinnitamiseks, mis sünnib hääletamise teel. Olgu tähendatud, et sageli esinev päevakorra täiendamine uute küsimustega ei tohiks olla lubatav. Koosolek võib vaid küsimuste arutamise järjekorda muuta, või jälle mõnd küsimust päevakorrast ära võtta. Erandid võivad olla lubatud vähemal juhatusel, komisjonide jne. koosolekuil ja nimelt siis, kui kõik liikmed on koos.

Koosoleku juhatuse valimine.

Harilikult suuremail koosolekuil valitakse igakord koosoleku juhataja

ja protokollija, kui see põhikirjas pole teisiti ette nähtud. Suurearvulise osavõtu juures on soovitatav valida vähemalt 2 juhatajat ja 2 protokollijat järgmistel põhjustel:

1. Kui koosolek kestab pikemat aega, siis läheb juhatamine ja protokollimine ühel isikul raskeks;

2. Kui juhataja tahab ise päevakorral olevate küsimuste kohta sisuliselt sõna võtta, siis on soovitatav, et ta vabaneks seks ajaks juhataja kohuste täitmisest;

3. Kui koosolekul esinevad mitmed erinevad voolud, siis kodurahu pärast oleks soovitatav, et juhatuses oleksid tähtsamate voolude esindajad;

4. Koosoleku ajal võib tekkida vahejuhtumeid, mida kergem on lahendada mitmeliikmelise juhatusel.

Juhatusel valimise küsimus tuleb juba aegsasti enne koosolekut kokkukutsuja poolt läbi kaaluda juhatajate kandidaatide suhtes, nii et valik ei langeks juhuslikult vast ebasobivale isikule, mis sageli kahjuks sünnib.

(Järgneb.)

Kaks luuletust.

Kogust „Üks noormees otsib õnne“.

ÄRKLIARMEELASED

Kesk äriakende paraadi,
käed taskus, käime sääli ja siin.
Kalk keskpäev lehkab suppi, praadi,
vitriinil läigib vein ja viin.

Külm. Kuri kõha väänab õlgu.
Sa roogla lõhnu haistma jääd.
Ei, vend! Pää püsti! Pilku põlgu!
Siit on meil vähe loota hääd!

Me maailm — agul, sõber — puudus,
me kodu — ärkli kitsas puur.
Kalts katab auku aknaruudus
Kuid siiski sääli meid hoidev juur.

Las lõpeb leib, las pintsak ratkub,
— ei õpi elu ükskordüht,
sest suuri sõnu ikka jätkub,
ja meid ei reeda trots — me rüht.

Las halada: „Maailm on soomaa!“
meil' sosisklejad kogu tee;
kord marsib ellu nagu Rooma
me ärklitubade armee.

* *
*

Su elu veereb kui hernes,
päev päeva järele kaob.
Oled söönud, kaetud ja terve,
aga süda — see kuumalt taob,

kui väsinult raamatu suled
ja aknast üle katuste kaed:
Kuhu lähed, vaene, kust tuled?
Oled tüürita triiviv laev!

Kesk kainete käijate parve
kui imetlev poisipõnn,
sul ikka on pidada arve:
kas tõde, töö või õnn?

Kuid teoni tõusta ei jaksa,
ja ikka on tühjad su peod,
sest suured mõtted ei maksa
nii palju kui väikesed teod.

Sellest raamatust näib selgesti, et ta on omandanud kogu senise värsikul-
tuuri, et siledate värsside tegemine on aste, millest ta on juba üle jõudnud,
taotelles hoopis rohkemat — isikupärast väljendust isikupärasele sisule.
Vormilt kõik on selge, läbipaistev ja lihtne, kuid sisu on täis aimlemist ja
otsingut, trotsi, enesejulgestust ning valmisolu võitluseks — mille eest?
See ei ole päris selge, kuid on selge, et eesmärk on vaimne ja eetilise. Oma
kahtlustele ja hamletlikkusele vaatamata Sang on „positiivne“ hing selle
sõna parimas mõttes, vaimse kirgastuse poole püüdja, kelles on nooruslikku,
tõsist andumust ja keda tülgestab kõik kleepiv ning jõhker. Ta on äärmiselt
tundlik kõige brutaaalse ja liigmaise suhtes. Midagi karget ning üksindusse
pagevat, eremiitlikku hoovab tema värssidest. Keset väikest aega ta otsib
heroilist paatost, kuid ta ei ole valmis seda odavalt vastu võtma. Oma ole-
must uurides ta ei näi olevat sugugi kindel, et tema selleks paatoseks köl-
bab, kuid ühtelugu viskub miski temas püsti ja nõuab seda. Usundite müto-
loogias ahvatlevad teda suured vabastajate ja lunastajate kujud, kelle paran-
dust ta küll ei saa niisama aktsepteerida, kuid kelle pilt tal järjest kangas-
tub ees. Ta usub, et ärklitubades unistajate armee kord marsib ihaldatud
Rooma.

See ei tähenda, et ta end alatasa õige valusa skepsisega ise ei analüü-
siks. Ta näeb võib olla liigagi teravalt endas peituvat jõuetust, mida ta on
ühtelugu valmis ristima mannetuseks. Kuid see kriitika ei osuta virilust,

Noorsugu - alkohol - karakter.

Kellele poleks nii mõnigi Goethe luuletus muutunud vastumeelseks liiga pedantliku käsitluse tõttu koolitunnis? Kes poleks silmakirjalikkude palvetajate tõttu religioonist võõrdunud? Ja kes poleks jäänud alkoholile truuskas lihtsast pahameelest nende kitsarinnaliste karsklaste vastu, kelle fanaatilises agitatsioonis ilmneb vaid uus liik ebamöödukust, mis kõik muud sisemised huvid surmab?

Tõeliselt vabale inimesele on aga siiski ebakohane mingit suurt asja eitada sellepärast, et seda temale esitavad väikesed inimesed. Kellel oma sotsiaalse vastutustundega ja oma iseloomu hüvanguka tõsi taga on, sellel on võimatu jääda ükskõikseks tõsi-asjade ja nõudmiste suhtes, mis alkohlivastane liikumine meile esitab.

Üks uuemaaja füsiolooge on sooritanud uurimuse laastamistöe kohta, mis päritav alkoholism ühesainsas perekonnas korda saatnud, mille kohutavat ajalugu ta ametivõimude kaasabil üksikasjalikult uurinud. 1740. a-l sündinud naine, nimega Ada Jucke, kes

möödunud sajandi algul oma elu joomarina, vargana ja pätna lõpetas, jättis järele 834 järglast; nende hulgas oli 709 isikut, kelle elukäiku võimalik oli ametlikult jälgida. Neist oli 106 sündinud väljaspool abielu, 142 kerjust, 64 abitarvitajat, 181 naist andusid prostitutsioonile ja 76 isikut sellest perekonnast mõisteti süüdi kuritegudes, neist 7 mõrvades. 75 a. jooksul läks see ainus perekond sellekohaste arvutuste põhjal riigile hoolekandekulude, vanglakulude, kahjutasude jms. näol enam kui 5 miljoni marka¹⁾ maksma!

Kas saab nende vapustavate tõsi-asjade suhtes ütelda: mis läheb see mulle korda? Minu ema nimi pole mitte Ada Jucke — meie jooma oma klaasitäie auga. Kas meie peame oma süütu naudingut siis ohverdama sellepärast, et teised ei oska piiri pidada? Mis on joomarite suurel viletsusel ühist meie koduse joomisega? Kas

¹⁾ 1 Saksa mark võrdub umbes 1,3 Ekr-le.

---

vaid tõsidust ja suurt siirust, mis ei salli ülespuhut pretensioone ega odavaid žeste. Just selle suhtumuse puhtus on haruldaselt sümpaatne. See ei ole kompromissitaja hingelaad.

Selle iseloomustusega kooskõlas on ka Sanga luule formaalne külg. Alguses see noor poeet andus Adamsi veetlusele, kuhjates julgeid paradokse ja üllatavaid täis- ning irdriime. Hiljem ta on hakanud ikka enam vabanema kõigest eksootilisest, hoides oma vormi väga puhta ja eestipärase. Filoloogiline südametunnistus ja takt teevad Sanga keele vahel isegi mõnevõrra vanamoeliseks, vähemalt esimesel pilgul. Lähemal vaatlusel selgub selle eest, et kõik on viimseni läbi mõeldud, et lihtsus on tõeliselt virtuooslikkus, kuid säärane, mida kannab sisuline inspiratsioon, mitte püüd sädelda või näidata oma võimeid kriiskavaiks efektideks. Diskreetsus ja meeleherkus ilmneb kõiges. Sang ennemini paljastab oma nõrkust, kui ülendab hääle julgelt karjuvaks. Ta on ehtsast materjalist, ta põlgab — või kardab? — bravuuri. Seda väärtuslikumad on vormilised peenused, mida ta meile vahel pakub.

Ei ole selge, kuidas ta edasi areneb. Kuid näib kindel, et ta käib süvenemise teed. Tema värss ei voola laialt, vaid mõjub pigemini hapralt, kui see ei oleks koelt nii kindel. Selle luuletaja igatsused ei ole niisama nooruslik pulbitsus, vaid tulevad sügavamast põhjast. Väljenduselt tagasihoidlikuna, tundelt intensiivsena töötab see poeet meile veel avastada üsna eripäraseid hingelisi tagapõhju, mille sõnadesse sulgemiseks on tarvis erilist tundlikkust ja andumust. Mõlemaid näib tal olevat üsna ohtral määral.

siis meie veinikelder on süüdi tervete perekondade kokkuvarisemises, tervete põlvkondade hävimises? Oleme meie siis joodikud?

Vastus: teie unustate, et see ääretu viletsus ja see silmatorkav mandumine meile ainult otsekui suurendusklaasiga näitab, mil määral üldse alkohol iseloomu mõjustab ja märkamatu igäuhele mõju avaldab, kes talle tee oma peaaegu avab. Toimub mingi parimate elujõudude salajane toorene mine, sisetunde märkamatu uinutamine — see kõik võib ilma silmale nähtavate avaldusteta läbi põlvkondade kesta, tõeliselt aga kisuvad nad kõik, mis meis võiks olla esmajärgulist, alla teisele astmele!

Tilgad, mis me joome, ei suuda küll ei meid ega me järeltulijaid idiootideks muuta — ent nad mõjustavad siiski kõiki meie suuri ja väikesi seisukohavõttusid elus allakiskuvalt.

Vaadeldgem vaid lauakõneluste arengut, niipea kui tilgake peas mõjuma hakkab! Mõeldakse vähema vastutustundega pealtkuulavatele lastele, ollakse vähem aupaklik juuresolevatele naistele, väljendatakse kõike jämedamini ja ühekülgselt kui seda muidu tehtaks.

Alkohol on juba seepärast inimese kõige kurjem vaenlane, et ta meie parima mina uinutab, me parimad mõtted halvab, selle asemel et need kaitseinglitena meie üle valvaksid. Kas võib olla suurepärasemat ideaali, kui kõike läbiv armastus, mis inimese kõiki toiminguid ja kõnelusi hingestab? Just selles on alkoholi kõige halvem mõju, et ta selle valvsa armastuse halvab, mis kõiki me tegusid peaks õnnistama, enne kui need maailma lähevad.

Paljud ütlevad: „Meie isad ja vanaisad on ka oma sõõmu väljakanatanud.“ Või öeldakse: „Alati on joodud.“ Ent seejuures unustatakse, et meie pole enam nii robustsed inimesed ja elame palju närvesöövamal ajal. Ei mõelda sellele, et ärritused, mis tänapäeval meie ergukava üles krevivad, on muutunud tuhatkorda tugevamateks, kui mineviku vaiksematel aegadel. Meie ergud aga on

muutunud palju tundlikumateks ja nõrgemateks ja seepärast mõjub iga tilk alkoholi palju laastavamalt. Me kõik oleme teatud määral närvlikud või üliärritatavad; me vajame rahustust, mitte närvide ülespiitsutust. Vajame rohkem kui kunagi enne endavalitsemist ja vaimu ülevõimu, et oma ergukava terve hoida ja üleliigsete ärrituste eest kaitsta. Lühidalt, iga suguse tõsise ja vapr endakasvatuse nimel: maha alkohol! Isegi siis, kui arstid mulle tõendaksid, et alkohol on tervisele kasulik, ütleksin ma: on põhiline eksitus tervist rajada ainult inimese loomalikule poolele. Ka iga suguse füüsilise tervise alusmüüriks on vaimu selgus, sisetunde tugevus, tahte vastupanujõud. Ajuelu energia toidab kõiki keha funktsioone. Seepärast pole olemas mingit tervist, mida oleks võimalik saavutada iseloomu arvel.

Siin pole tegemist mitte ainult meie isikliku hüvanguga. Lugesin korra ühest vanast vaimulikust raamatust „üheksast võorast patust“ — need on kõik need meie ligimeste patud, milles meie oma hooletusega süüdi oleme. Kõik see, mis meie oma joomakommetega, oma mõttetu kaasatagemisega, oma kergemeelsete joomisharjumustega, oma naudingutega mängimisega korda saadame, mis tuhandeid meie nõrgemaid kaasinimesi või nende lapsi kiiresti ja varjatult ruineerib — kõik see kuulub igatahes esmajoones „võoraste pattude“ valdkonda, mis meid koormavad.

Kas see pole rüütlikkuse lihtne nõue, et meie oma elust kustutame harjumused, mis nõrku paratamatult kuristikku kisuvad? Kui paljude perekondade kokkuvarisemist, kui paljude üksikute hooldumatust johtub mõttetust alkoholi pühitsemisest, „kõrgemas“ seltskonnas! Ja kui palju õnnistust on juba need mehed ja naised toonud, kes hoolimata pilkest ja naerust alkoholi vabadele jookidele kodudes ja lokaalides teid rajanud! Ja see kõik ei lähe meile midagi korda? Tõesti, kui mingi üsna tõsine vastutustunne juhib meie elu nagu viimne kohtupäev, siis selle valguses tunneme, et paljugi, mida me pidasime süütuks, tõeliselt meid ja

teisi viib hukatusse; meie süütud harjumused muutuvad järsku ääretu tähtsateks, ja mis näis meile üldse mitte korda minevat, muutub meie kõige lähedasemaks asjaks. Ja kaudsel teel

avastame ootamatult, et oleme iseenda sellega päästnud, et tõime teatud ohvri teiste eest hoolitsemisele.

Kogust „Lebensführung“
tõlk. A. L.

Mõningaid katseid alkoholiga.¹⁾

Noortele karskusnädala puhul järeletegemiseks.

Et alkoholi omadused noortele paremini meelde jääksid, on soovitatav nende juuresolekul ja osavõtul korraldada mõningaid katseid alkoholiga. Allpool kirjeldame mõningaid lihtsamaid neist, mida igasugustes oludes kerge teostada.

Alkohol ja inimesemeel.

Võtame ½ liitrit puhast piiritust ja teises pudelis samapalju vett ning näitame lastele. Kumb pudelis on alkohol? Silmaga ei saa otsustada, sest mõlemad on värvita (mitte valged, nagu lapsed harilikult ütlevad — paber, lumi on valge).

Võtame korgid ära ja anname pudeleid nuusutada. Milline lõhn on alkoholil? Veel?

Ent mis ütleb keel? Laseme lastel sõrmeotsaga piiritust keelele panna. Kuidas maitseb? (Põletab).

Määrime üht kätt veega, teist alkoholiga. Kumbal käel hakkab külm? Miks?

Alkohol ja vesi.

Veega kustutatakse janu. Mõned tahavad seda teha ka alkoholiga. Mispoolet nad erinevad üksteisest?

Valame ühele alustassile lusikatäie vett, teisele piiritust. Ligistame mõlematele põleva tuletiku. Mis juhtub? (Juhitagu tähelepanu sellele, et piiritus süttib juba enne, kui tikk päris ligi jõuab — aurust; sellega seletatav plahvatuste oht).

Valame väikesesse keedunõusse vett ja paneme selle sisse piiritusega täidetud katseklaasi (piiritus katseklaasis olgu vee kõrguseni). Kuumutame vett. Küsime, kumb kuumeneb enam — vesi või piiritus. Lapsed arvavad harilikult et piiritus. Ent kas saab kraadiklaas kaenlaaugus minna soojemaks kui inimese keha? Ent kumb hakkab enne keema?

¹⁾ Lähemalt: J. Elango. Rahva lootus, lk. 97, 150 jj.

Toiduainete lahustumine vees ja alkoholis.

Võtame kaks liiki klaase. Ühed täidame veega, teised piiritusega. Paneme kummassegi liiki suhkrut, soola, leiba, rasva. Kumbas nad lahustuvad, kumbas mitte? Mis sellest järgneb seedimise suhtes?

Alkoholi mõju taimedele.

Paneme mõne potiskasvava taime klaaspurgi alla, kuhu ühtlasi piiritusse kastetud puuvilla topi seame. Alkoholil aur täidab varsti purgialuse õhu. Mis saab taimest? Õrnemate taimede juures näeme juba paari tunni järele, kuidas alkoholil aurus närtsima hakkavad. 5—6 tunni järele valavad lopsakad taimed nõnda palju pisaraid, et vesi purgi sisemist külge mööda alla voolab. Lehtede ääred on allapoolse vajuunud, värv tumedaks muutunud. Umb. 12 tunni pärast on lehtedesse kollakad plekid tekkinud. Teisel päeval on taim üsna närtsinud, mõned lehed maha varisenud, kollakaid plekke täis. Paari päevaga on taim hävinenud.

Valame umb. 10% piirituselahu taime juurele. Mis juhtub? 2.—3. päeval on taime lehed kollased ja langevad maha. Mida lopsakamad taimed, seda tundelikumad on nad alkoholil suhtes. Mõne teise taime juurele valame puhast piiritust — mõju on veelgi kiirem.

Paneme ühe peotäie herneid soojas ruumis vette, teise 50% alkoholilahusse ligunema. Mida näeme 4—5 päeva pärast?

Alkohol ja kalad.

Poisid püüavad mõned kalapojad elusalt kinni. Ühe osa paneme puhta veega täidetud purki, teised 5% alkoholilahusse. Kuidas käituvad kalad kummaski purgis? (Alkoholilahus on kala juba mõnekümne minuti pärast uimane, selg allapoolse, lõpuks laiali; puhtasse jõevette ümber paigutatuna hakkab ta vähehaaval jälle liigutama.)

Ma pean alkoholi rahvale kahjulikuks juba ta mõju pärast järeltulevale soole. Kõik praegusaja tervishoiupüüded jäävad lünklikuks, kui mitte seda küsimust põhjalikult ei selgitata. Majanduslikud kaalutlused peaksid ometi kord rahva säilitamise küsimuse suhtes tahaplaanile nihkuma.

Erich Ludendorff.

Noorsooliikumise tänapäev.¹⁾

„Noorte Kotkaste“ tegevus ja taotlused.

Jutuajamine „N. K.“ Peastaabi ülema noortemagister J. T e d e r s o o'ga.

Soovides anda „Kev.“ lugejatele mõningaid andmeid meie tähtsama noorsoo org-i „Noorte Kotkaste“ tegevusest, pöördusin nende peastaabi ülema noortemagister J. T e d e r s o o poole, kes lahkesti nõus oli minu uudishimu rahuldama. Hr. Tedersoo seisis kaua aega juhtival kohal skautlikus liikumises ja võttis osa ka üldisest noorsooliikumisest. Pärast „N. K.“ org-i asutamist kutsuti ta nende peastaabi ülemaks, kus ta tänaseni püsinud, aidates isiklikult suuresti kaasa selle org-i arendamiseks silmapaistvaks kasvatusteguriks tänapäeva Eestis.

— Kui suur on Teie organisatsioon?

— Just praegu on käsil uuemate andmete kokkuvõtmine. Eelmise kokkuvõtte ajal — 1. apr. 1937 oli meil 852 üksust 13.398 poisiga. Vanemate tegelaste arv ulatab 1400 piiridesse, nii et ümmarguselt võime kõnelda 15.000 liikmest. Kõige rohkem liikmeid on 10—15 a. vanuses (haripunkt 12-a.). Vanemad tegelased on peamiselt kooliõpetajad ja põllupidajad.

— Milline on Teie org-i üksuste side kooliga?

— Enamjagu rühmi on kas koolide juures või koolide üksused. Viimasel juhul koosnevad nad vaid oma kooli õpilastest. Juhtideks on peamiselt õpetajad. „N. K.“ organisatsioon ei ole Kaitseliidu noorte osakond, nagu mõnikord arvatakse. Ta saab saab Kaitseliidult küll ainelist ja vaimset tuge, kuid on sisemises tegevuses täiesti iseseisev. Puudub näit. täiskasv. liikmete automaatne üleminek „N. K.“ org-ist K. L. org-i. Väljaspoolt kooli on liikmeid praegu vähe, kuid käesoleval tegevushooajal on organiseerumas ka mõned rühmad algkooli lõpetanud noortele.

— Kas kõik eelpoolmainitud üksused on aktiivsed, või on nende hulgas ka „surnud hingi“?

— „Surnud hingi“ on meil vähe, sest iga aasta teostatakse puhastustöö ja kustutakse rühmad, kes pole tegevust avaldanud. „Surnud hingede“ tekkimist aitab vältida asjaolu, et meil on tarvitada n. ö. kaks liini: kui mõni üksus meie kirjadele enam ei reageeri ja meie oma org-i liin teatud kohas katkeda ähvardab, siis meie paneme tööle teise liini — Kaitseliidu oma, s. t. laseme kohalikul K. L. organil selgitada, milles on viga ja kuidas seda parandada. Selles on meie org-i tugev külg, sest nii kavakindlalt välja arendatud kahte liini pole ühelgi teisel org-il.

— Mida võiksite tõsta esile viimase aja tegevusest?

— „N. K.“ tegevus rühmades ja salkades on väga mitmekesine. Vastavalt sellele tuleb ka keskorg-il teotseda paljudel aladel. Suurt osa meie töös etendavad võistlused. Peastaabi korraldusel toimuvatest võistlustest mainigem ka suurt üleriiklikku üritust: „Alati-valmis“-võistlus ja kooliõppetöö edukuse võistlus. Esimene haarab 5 tegevusala; äsja valmisid kokkuvõtted 1937. a. sügisest võistlustest; esikohtadele tulevad Tartu, Võru ja Pärnu malevad. Auhinnaks on Hermese kuju, mille riigihoidja K. Päts 1921. a-l annetas E. Koolinoorsoo Keskliidule üleriikl. spordivõistl. rändauhinna. Kooliõppetöö edukust hinnatakse koolitunnistuste järele. Esikohal on kodutütred. Esikohal on Haimre algk. rühm, Läänemaal. „N. K.“ parim rühm on Valga linna malevkonnast. Lähemal ajal on meil välja kujunemas juhtide väljaõppe tsentrum püsiva laagri näol.

— Millised on Teie org-i majanduslikud tuluaallikad ja kui palju kasutate palgalist tööjõudu?

— Umbes poole meie kuludest katab K. L., teise poole hangime ise, peamiselt seltskondliku toetuse näol. Toetusi pole meil just kerge saada, sest ka K. L. hangib toetusi seltskonnalt ja paljud, kes toetavad teda, ei anna enam meile. Üldiselt peame läbi ajama kaunis nappide summadega. Igal maleval on küll oma palgaline instruktor (kokku umb. 16—17 palgalist jõudu), kuid nende palgad on väga madalad, kohati ainult mõnikümmend kr. kuus. Lähemas tulevikus on kavatsus asuda nende palgaolude parandamisele, sest muidu on raske siduda paremaid tööjõude. Instruktorid on enamasti välja kasvanud „N. K.“ org-ist endast.

— Miks Teie pole asunud välja andma oma ajakirja, kuna palju väiksematelgi org-idel on oma häälekandja?

— Meie tegevus on nii mitmekesine, et kui meie tahaksime anda välja ajakirja, mis kõike seda haaraks ja poisse huvitaks, siis peaks see olema õieti mingi üldine noorsoo ajakiri. Selle väljaandmine on kulukas ja sisustamine raske. Puht-organisatsioonilise häälekandja järele pole meil tarvet, kuna meie saame omad korraldused teha teatavaks ringkirjade ja K. L. malevate teatajate kaudu. Juhtide jaoks siiski ilmub meilgi kuukiri „Kotkas“.

Kui vaatasin kella, selgus, et meie jutuajamine oli kestnud juba paar tundi. Lahkusin muljega, et selles org-is tehakse tõesti väga kavakindlat tööd ja et selleks on olemas niihästi ainelisi kui ka vaimseid eeldusi rohkem, kui paljudes teistes org-ides.

¹⁾ Avaldame selle ühispealkirja all rea jutuajamisi suuremate noorsoo org-ide juhtivate tegelastega. See sari algas õieti juba möödunud aasta nr. 5-s, kus avaldasime jutuajamise skautlusest.

E. N. Karskusliidu teateid.

2. üleriiklik karskusnädal

näib kujunevat üdna elevusrohkeks. Esmakordselt on nädala kavas ette nähtud raadio-aktus (algkoolide lõpuklasside õpilastele), mis toimub neljap., 3. veebr. kl. 13 (kavas on avasõnad dir. V. Altkoa'lt, kõne mag. H. Rajamaa'lt jne.).

Eriti on loota, et noorsoo org-id seerkordsest karskusnädalast suurema hooga osa võtavad. Mitmed suuremad keskorg-id on oma allüksustele vastava soovitusel saatnud. Nii näit. saatis Noorte Kotkaste Peastaap kõigile malevatele järgmise ringkirja:

„Eesti Karskusliidu poolt korraldatakse 30. jaanuarist 5. veebruarini s. a. II üleriiklik karskusnädal. Selle korraldamisest tuleb noorte kotkaste üksustel

kohtadel võimalust ja jõudu mööda osa võtta. Koondustel selle nädala kestel käsitada karskusküsimusi ja korraldada vastavasisulisi ettekandeid, referaate, võistluseid, katseid jne. Noorsoo Karskusliit saadab kõigile noorte kotkaste üksustele oma ajakirja „Kevadiku“, milline toob materjale ja juhiseid karskusnädala korraldamiseks noorte hulgas. J. Maide, kolonel, Peavanema eest. J. Tedersoo, Peastaabi ülem.

Üleriiklik õpilasingide tegelaste kursus jäi pidamata.

Teatavasti kavatses E. Noorsoo Karskusliit 28.—30. dets. 1937 korraldada Tartus üleriikliku õpilasingide tegelaste kur-

Mõtteid karskusest.

Nende väärtuslike inimeste arv, keda alkohol ühe sajandi jooksul eriti saksa rahva hulgas on hävitanud või rahvusele kasutamatuks muutnud, on mitukorda suurem, kui sama aja jooksul lahinguväljadel langenute arv. Siia juurde tuleb veel see masendav teadmine, et selle mürgi mõju ei piirdu ainult üksiku joomariga, vaid kandub edasi lastele ja lastelastele. Alkoholis tuleb näha üht ohtlikumat mandumise (degeneratsiooni) põhjust. Kohutavad näited paljude koloniaalrahvaste ajaloost kõnelevad keelt, mida ka meie mõistma peaksime.

Adolf Hitler.

Alkohol on inimsoo kahjur. Alkoholipooldaja vastuväidet, et mõõdukad määrad inimesele kahju ei too, on võimalik ümber lükata selle lihtsa tõsiasja nentimisega, et neist inimesele vähemalt mitte ka kasu ei ole. Igal juhul kuulub alkohol nende küsitavate „naudingute“ hulka, mis saksa rahvale kaugelt üle miljardi marga aastas maksma lähevad. Uus vastuväide, et see miljard ometi jälle rahvamajanduse ringkäiku tagasi juhatakse, on samuti kergesti ümberlükatav tõsiasja ettetoomisega, et need poolteist miljardit teisteks otstarveteks kulutatuna jääksid samuti rahvamajanduslikku ringkäiku. Kui selle summa arvel iga aasta ehitada elukortereid, siis tähendaks see mitte ainult korterikitsikuse kaotamist, vaid saksa rahvale õnne toomist, mis igal juhul oleks suurem, puhtam ja rahvusele vastuvõetavam, kui sama summa eest saadav alkoholi-„õnn“.

Võitlus alkoholi vastu on seega muutunud kõlbliselt hädavajalikuks rahvaste missiooniks. Ärgem petkem end: rahvas, kellel õnnestub seda mürgi oma kehast täiesti eemaldada, saab esialgu võib olla kibedaid kaasnähteid tunda ja ta peab arvestama paljude vastuoludega. ¹⁾ Kuid ta sooritab seega siiski mitte ainult suure teo õnnistuseks pärastisele inimsoole, vaid põhjendab seega tõenäolikuult oma ülemvalitsuse maailma selle osa üle, kes ei ole võimeline samasugust sammu astuma.

Adolf Hitler.

1926. a.

¹⁾ On mõeldud arvatavasti salavedu, salapõletust, alkoholimaade majanduslikku survet jne.

suse, milleks vastavad load olid hangitud ja kutsed välja saadetud.

22. dets. sai Liit Haridusministeeriumi Noorsoo Osakonnalt järgmisesisulise kirja:

„Kuna Tartus on levinenud nakkushaigused, siis Sotsiaalministeeriumi Teravishoiu-valitsus leiab, et Eesti Noorsoo Karskusliidu poolt 28.—30. dets. s. a. Tartus korraldada kavatsatud keskkoolide ja gümnaasiumide õpilasingide juhtide kursused peaks kavatsatud ajal ära jääma.

Seda Teile teatavaks tehes, HM Noorsoo Osakond loeb kursuse korraldamise Teie poolt edasilükatuks kuni eeltähendatud haigusteohu on kõrvaldatud.“

Kuna kiri saabus Liidule momendil, kus koolitöö üle maa oli parajasti lõppemas, ei olnud võimalik sellest enam koolidele teatada. Küll informeeriti asjast otsekohe ajakirjandust, kus ka edasilükkamisteade ilmus. Sellest hoolimata ei saanud kõik asjaosalised edasilükkamisest teada ja osa neist ilmus määratud ajaks kohale. Liit võimaldas neile esialgse ööbimise ühiskortereis.

Kursuse ärapidamiseks pole lähemal ajal mingit võimalust ja tõenäolikt toimub ta alles järgmisel jõuluvaheajal.

Samal põhjusel jäi ära ka koos kursusega pidada kavatsatud Liidu asemikekogu koosolek, mille tagajärjel Liidu juhatuse volitused automaatselt pikenesid. On võimalik, et asemikekogu koosolek peetakse ära koos suvipäevadega kevadel.

Noorsoo Karskusliidu suvipäevad Petseris ja Rāpinas.

E. Noorsoo Karskusliidu juhatuse otsuse kohaselt kavatsatakse noorkarsklaste traditsioonilised suvipäevad, arvult kümnead, käesoleval aastal pidada Petseris ja Rāpinas. Kava koostatakse nii, et osa aega veedetakse Petseris, tutvudes sealsete vaatamisväärisustega ja teine osa aega Rāpinas. Kava üksikasjad selguvad hiljem. Kui ei tule takistusi, siis peetakse suvipäevad 5., 6. ja 7. juunil.

Vajame sidet iga keskkooli ja gümnaasiumiga.

E. Noorsoo Karskusliit on praegu ainuke üleriiklik keskkooli- ja gümnaa-

siuminoorsoo keskkorraldus. Alkoholivastase võitluse kõrval ta püüab võimalust mööda õhutada ja toetada noorsoo isetegevust ka teistel aladel.

Liidu juhatuse tõsine soov on, et tal igas keskkoolis ja gümnaasiumis oleks kontakt mõne õpilasingiga. Need ei tarvitse tingimata olla karskusingid, sest Liidu põhikirja järgi võivad sinna kuuluda kõik karskusmeelsed noorsookoondised. Ja milline õpilasing ei oleks karskusmeelne? Juba praegugi kuulub Liitu rida enesekasvatuse-, humanitaar-, kirjandus- j. t. ringe.

Oleks väga soovitatav, et koolides, kust praegu ükski ring Liitu ei kuulu, vähemalt mõni ring Liiduga kontakti astuks. Kui ei taheta astuda otsesed Liidu liikmeks, võidakse sõlmida temaga sõprusleping, mis võimaldab samuti osavõttu kõigist Liidu üritustist nagu liikmeks olekki. Liidu liikmed ja sõprusorg-id võivad saata esindajaid Liidu kongressidele, kursustele, suvipäevadele, saada Liidult kõnelejaid, töökavu, juhiseid jms. Liidu liikmemaks on 5 senti üksikliikmelt aastas.

Ringid, kes võtavad vastu vähemalt 10 „Kev.“ tellimist, vabanevad liikmemaksumust täiesti.

Iga „Kevadiku“ lugeja

tellib endale 50 sendi eest aastas
karskusajakirja

„Külvaja“

„Külvaja“ on sisult elav ja huvitav ja välimu-
selt kaunis ajakiri.

„Külvajat“ kord lugema hakates ei loobu Teie
temast enam kunagi.

„Külvaja“ ilmub 10 numbrit aastas, iga nr.
vähemalt 16 lk., jõulunumber eriti rikkaliku
sisuga ilmub kahekordses suuruses.

Iga aateline noor tellib, loeb ja levitab
„Külvajat“

Tellida on parim postiasutiste kaudu.
Toimetuse ja talituse aadress: Eesti Karskusliit,
Tartu, Gustav-Adolfi 18, postkast 86, telef. 404.

Üleskutse

noorsoo org-idele 2. üleriiklikuks karkusnädalaks.

30. jaan. — 6. veebr. 1938 peetakse Eestis teist üleriiklikku karskusnädalat. Karskusorg-ide omavahelise kokkuleppe põhjal on selle peamiseks hüüdsõnaks: noorsoo kaitse alkoholi vastu. Eesti Karskusliit saatis kõigile koolidele ja täiskasvanute org-idele karskusnädala kavavihiku „Kaitskem noorsugu alkoholi eest“, mis sisaldab juhtnõore karskusnädala korraldajaile ja kaks kõnet täiskasvanutele.

Eesti Noorsoo Karskusliit kutsub käesolevaga kõiki noorsoo organisatsioone sellest karskusnädalast osa võtma. Oleks loomulik, et iga organisatsioon sel puhul vähemalt ühe koosoleku pühendaks karskusküsimuse käsitlemisele. Keskkooli- ja gümnaasiuminoorsoo ringid ning väljaspool kooli teotsevate noorte org-id võiksid seda teha aktuse või huviõhtu kujul, skautlikud org-id oma tavaliste koonduste raamides.

Et karskusnädala mõju otsekohe ei kaoks, vaid sellest välja kasvaks tugev ja püsiv noorte ühiserinne alkoholi vastu, oleks soovitatav, et noorsoo organisatsioonid karskusnädala puhul koostaksid kindla kava, mis nad edaspidi alkoholivastases võitluses ette võtta võiksid. Selle kava teostamiseks on soovitatav vastava org-i juurde luua eritoimkond või osakond, kes astuks kontakti E. Noorsoo Karskusliiduga ja oleks koha peal noorte karskustöö keskkohtaks.

Karskusnädala materjalina saadame käesoleva „Kevadiku“ n-ri kõigile meile teada olevatele noorsoo org-idele, koolidele ja kutselistele noorsootegelestele. Koolidele saadame sellega koos ka koguteose „Aegade hääl“, mis sisaldab meie avaliku elu silmapaistvamate tegelaste väljendusi alkoholi ja karskusküsimuse kohta. Et karskusnädala puhul loodav kontakt E. Noorsoo Karskusliiduga ka edaspidi püsiks, loodame, et kõik selle n-ri saajad võimalusi leiavad seda ajakirja endale ka edaspidi tellida.

EESTI NOORSOO KARSKUSLIIT.

Tartu. G.-Adolfi 18.

Jaan. 1938.

Juhised noorsoo org-idele üleriiklikust karskusnädalast osavõtuks.

Karskusnädal algab 30. jaan. ja kestab 6. veebr. 1938. Suurema mõju huvides on soovitatav kõik üritused koondada võimalikult sellele ajavahemikule. Kus see aga mõnesugustel põhjustel pole võimalik, seal võib karskusnädala pühitsemist lükata lühemaks ajaks ka edasi.

Skautlikud noorsookoondised (noorkotkad, kodutütred, skaudid, gaidid) arvatavasti leiavad võimaluse karskusnädala puhul oma koondusi pühendada karskusküsimusega tutvumisele. Väljaspool kooli teotsevatel noorsoo org-idel (ÜENÜ osakonnad, maanoorte ringid jt.) ning keskkooli- ja gümnaasiuminoorsoo ringidel on soovitatav korraldada karskussisuline aktus või huviõhtu, mille kava võiks olla üldjoontes järgmine:

1. Avasõnad (karskusnädala mõte, karskusliikumise ülesanded, noorte osa karskusliikumises).
2. Deklamatsioone, näit.:
  - a) Anna Haava: Meie.
  - b) J. Sütiste: Uueks tõusuks.(Tekst on toodud karskusnädala kavavihikus, mis kõigile koolidele kätte saadetud).
3. Kõne (umb. 20 min.): Karskus ja iseloom.
(Vt. käesolev „Kevadik“, Foerster'i „Elujuht“ ja „Oska elada“, J. Payot' „Tahte kasvatus“.)
4. Ühislaulu (näit. „Kaunimad laulud“, „Kaunistagem eesti kodaj“).
5. Laulukoori, orkestri või kõnekoori ettekandeid (võib hädakorral asendada muusikaliste sooloettekannetega).
6. Kõne (umb. 15 min.): Villem Reiman karskusvõitlejana (vt. käesolev „Kevadik“ ja A. Palm: „V. Reiman“, F. Toomus: „V. Reiman“).
7. Suurmeeste arvamusi alkoholist ja karskusküsimusest (tsitaate kogust „Aegade hääl“ (saadeti kõigile koolidele) ja käesolevast „Kevadikust“).
8. Lõppsõna (üleskutse joomakommetest keeldumisele ja organiseeruma karskusorg-idesse).

Täiendavaid materjale noorsoo karskuskoosolekute sisustamiseks leidub koguteoses „Rahva lootus“ ja karskuslugemikus „Päikese poole“, mis enamjao koolide raamatukogudes olemas.

Kõnelejaid E. Noorsoo Karskusliit välja saata ei saa (välja arvatud erandjuhud, kus ta ise sellest teatanud).

„Kevadik“ ilmub — 6 nr-it aastas. Tellimishind $\frac{1}{4}$ a. 75 s., $\frac{1}{2}$ a. 40 s., üksiknr. 15 s.
Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: prof dr. A. Koort.

G. Roht'i trükk, Tartu 1938.

Kas teil on juba

Eesti Noorsoo Karskusliidu väljaanded?

R. W. Trine. Iseloomu kujundamine mõttejõu läbi.
(Tr. otsas.)

Fr. W. Foerster. Elujuht. (Tr. otsas.)

Jaak Järv. Mehised mehed. (Tr. otsas.)

J. Elango — E. Lassen. Aegade hääl. 32 lk.
Hind 15 senti

J. Elango. Meie õnne vaenlane. (Trükk otsas.)

R. Kojonen. Önn. Hind 50 senti.

A. Elango. Noorsookarskustöö Eestis. 136 lk.
Hind 40 senti.

Inimene ja aated. 40 lk. 25 senti.

E. Treu. Valimik seltskondlikke mänge. 48 lk.
Hind 35 senti.

*A. Annist. Noorsoo ülesandeid tänap. ühisk. ja
vaimsuses.* 24 lk. 10 s.

J. Tork. Karakter. 16 lk. Hind 10 s.

Noorkarsklaste laulik. (Trükk otsas.) Asendatud
„Ühislauluvaraga“, mille hind 25 s. (130 lk.).

Noorusjõud I. Toimet. *A. Elango.* (Trükk otsas.)

Noorusjõud II. Toim. *A. Elango.* 192 lk. Hind 50 s.

Noorusjõud III. Toim. *A. Elango.* 112 lk. Hind 50 s.

Noorusjõud IV. Toim. *A. Kung.* 107 lk. Hind 50 s.

„Kevadik“ 1926—37. 12 aastakäiku. Kokku Kr. 2.50,
(köites 4 kr.).

Kes tasub raha postmarkides ette, sellele saadetakse raamatud Liidu kulul välja.

Levitajaile, kes tellivad vähemalt 10 eks. mõnd raamatut korraga, antakse 25% hinnaalandust.

Eesti Noorsoo Karskusliit

Tartu, G.-Adolfi 18. Postk. 18.

PL 613 38, 4

Eesti Noorsoo Karskusliit

Tartus, G.-Adolfi 18, tel. 16-46, postk. 86.

Karskusmeelsete noorsoo org-ide keskkoh, asut. 1923. Liikmemaks org-idele 5 senti liikmelt kalendriaastas; org., kes võtab vastu 10 „Kevadiku“ tellimist, on liikmemaksust vaba.

Tegevusalad: alkoholismivastane võitlus, kirjandus, kunst, muusika, kodumaa tundmaõppimine, kõneoskus, kehakultuur, male jne.

Juhatus: klj. J. Tork (esimees), õp. H. Mark (abiesim.), õp. mag. E. Laugaste (abiesim.), üliõp. A. Looring (sekret.), õpil. M. Reeben (sekret.), üliõp. P. Sarv (laekur), mag. A. Elango (peasekret.)

Kodumaa tundmaõppimise harrastusring. Toimkond: dr. A. Luha, dr. J. Port, dr. G. Vilbaste, dr. F. Linnus, dr. O. Liiv, mag. E. Laid, N. Ö. Mikkkelsaar (sekret.).

Muusika harrastusring. Toimkond: E. Võrk (esim.), A. Läte, A. Kiiss, R. Ritsing, V. Marvet, V. Kliimand, P. Sarv (sekret.).

Alkoholismivastase võitluse harrastusring.

Kirjanduse harrastusring.

Kõneoskuse harrastusring.

„Kevadiku“ toimetus: P. Kaaret, V. Lang, H. Mark, A. Raska, J. Tork.

„Kevadiku“ toimetuse kolleegium: kunstn. Ed. Ahas, dr. A. Annist, insp. E. Jaanvärk, ülik. õppej. A. Kalamees, prof. E. Kant, prof. A. Koort, õp. A. Kuum, prof. J. Kõpp, insp. J. Lang, dr. A. Luha, klj. J. Parijõgi, prof. E. Poom, dir. J. Port, insp. S. Pruuden, raamatuk. dir. F. Puksoo, prof. K. Ramul, insp. G. Reial, prof. D. Rootsmäe, prof. P. Tarvel, klj. J. Tork, dir. K. Treffner, õp. R. Vokk, helilooja E. Võrk.

„KEVADIK“

NOORSOO ENESEKASVATUSE, ELUREFORMI JA
ISETEGEVUSE AJAKIRI, ASUT. 1924.

„KEVADIK“ on vaimsete huvidega noorte ja noorsoo juhtide ajakiri.

„KEVADIK“ avaldab kirjutisi kõigilt noorsoo elualadelt; erilist tähelepanu pööratakse enesekasvatusele ja elureformi küsimustele.

„KEVADIK“ käsitleb järjekindlalt noorsoo org-ide juhtimisega seotud küsimusi, eriti pidades silmas kooli lõpetanud noorte org-e ja keskkoolinoorsoo ringe.

„KEVADIKU“ ümber on koondunud laialdane ringkond aatelisi noori ja noortesõbralikke haritlasi.

„KEVADIK“ on kõige odavam ajakiri. Aastakäik (6 nr. à vähemalt 16 lk.) maksab otseteed toimetuselt tellides ainult 50 senti (võib saata postmarkides).

Tellige „Kevadik“ igale koolile ja noorsoo org-ile!

Toimetus ja tallitus: Tartu, G.-Adolfi 18. Tel. 16—46. Postk. 86.
